

«Øvelse Lukas»

Evalueringsrapport

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	3
1.1 Om øvelsen.....	3
2.0 Evaluering	3
2.1 Læringspunkter.....	4

1. Sammendrag

Fylkesmannen i Nordland deltok 27.09.16 i en regional øvelse sammen med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Länsstyrelsen Västerbotten og Länsstyrelsen Jämtlands län. «Øvelse Lukas» er tilknyttet det regionale prosjektet «Grenseløs samvirke ved kjernekrifthendelse» (GSK-prosjektet) som har vært et samarbeidsprosjekt innenfor atomberedskap mellom Norge og Sverige siden 2014. Hensikten med øvelsen var å teste rutinen; «Informationssamverkan mellan Sverige och Norge».

Øvelsen hadde følgende lokale øvingsmål:

1. Teste planverk (beredskapsplan og atomberedskapsplan)
2. Teste rutiner for intern varsling
3. Trene samhandling mellom reindrift og beredskapsseksjonen ved kriser
4. Øve loggføring og varsling i DSB-CIM
5. Teste samarbeid over fylkes- og landegrensene ved en atomhendelse
6. Bevisstgjøre Fylkesmannens rolle og ansvar ved atomhendelser

Øvelsen startet den 27.09.16 kl. 07.14, og varte til kl. 15.00.

Fra Fylkesmannen i Nordland deltok:

- Samfunnssikkerhets- og beredskapsseksjonen
- Landbruks- og reindriftsavdelinga

1.1 Kort om øvelsen

Scenarioet i «Øvelse Lukas» tok utgangspunkt i at det hadde skjedd en alvorlig ulykke ved anlegget Sosnovy Bor, Leningrad ved St. Petersburg. En gasseksplasjon hadde ødelagt reaktortanken og det ble senere meldt om radioaktivt utslipp til luft. Værforholdene var tilsvarende været som var under Tsjernobyl, hvilket tilsa at risikoen for at Norden fikk et radioaktivt nedfall ble betegnet som stor.

Fylkesmannen satt krisestab kl. 08.00 på Ravnen. Det som ble gjort underveis i øvelsen ble loggført i DSB-CIM.

2. Evaluering

I etterkant av øvelsen ble det avholdt evalueringsmøte for de som hadde deltatt i øvelsen hos Fylkesmannen i Nordland. Evalueringsmøtet ble avholdt 28.09.16 fra kl. 09.00-10.00. Hensikten med evalueringsmøtet var å diskutere erfaringer og læringspunkter fra øvelsen, hvor hovedfokuset var på de lokale øvingsmålene.

På evalueringsmøtet deltok Karsten Steinvik (underdirektør samfunnssikkerhets- og beredskapsseksjonen), Monica Iveland (Landbruksdirektør), Ing-Lill Pavall (underdirektør reindriftsseksjonen), Tom Mørkved (KOMBE), Jostein Øvervatn (LARA), Magne Haukås (LARA) og Silje Johnsen (KOMBE).

2.1 Læringspunkter

Øvelsen avdekket følgende læringspunkter:

- **Revidere beredskapsplan**

Øvelsen avdekket at Fylkesmannens overordnet kriseplan er utdatert, og har et klart behov for revisjon. Blant annet ses et klart behov for å utvikle tydeligere rutiner for varsling.

Atomberedskapsplanen er revidert i 2010 og fremstår pr. d.d. som en selvstendig beredskapsplan. Denne er lite kjent internt hos Fylkesmannen, og bør i framtiden inngå som en del av FM overordnet kriseplan/beredskapsplan. Øvelsen avdekket at det er behov for å revidere atomberedskapsplanen, med spesielt fokus på gjøre lokale tilpasninger.

Revisjon av overordnet beredskapsplan skal opp på møte i forum for samfunnssikkerhet 21.10.2016, og oppstart av revisjonsarbeidet er forventet startet i løpet av høsten 2016.

Ansvarlig for oppfølging: Karsten Steinvik

- **Varsling**

Varslene fra Statens Strålevern ble mottatt på beredskapsmail og videresendt på e-post til Landbruks- og reindriftsdirektøren, som igjen varslet videre til underdirektør for reindriftsseksjonen.

I diskusjonen tilknyttet øvingsmomentet «Varsling» ble det poengtert viktigheten av å varsle kriseledelsen med SMS, da e-postvarsling er sårbart. Ved å varsle med SMS blir man tidligere oppmerksom på at det har skjedd en hendelse.

Oppfølging av dette momentet inngår som et sentralt moment i revisjonsarbeidet av overordnet beredskapsplan.

- **Samarbeidet mellom seksjonene**

Samarbeidet mellom beredskapsseksjonen og reindriftsseksjonen fungerte tilfredsstillende under øvelsen. Informasjonen fløt lett både i og mellom avdelingene. Det er viktig å være pragmatisk i forhold til hvordan og hvor tett de ulike avdelingene skal jobbe sammen ved en reell hendelse. Ved en reell hendelse er det grunn til å tro at trykket på de ulike avdelingene vil bli ganske stor. Det er derfor viktig at de ulike avdelingene gjør nødvendige ansvars- og rolleavklaringer i forhold til hvem som gjør hva.

Øvelsen illustrerte viktigheten av å inkludere de ulike avdelingene i rollen som rådgivere inn til kriseledelsen. Fremtidige øvelser for Fylkesmannens kriseorganisasjon bør i større grad involvere de ulike avdelingenes rådgiverroller ved en hendelse.

- **Situasjonsbilde**

Både i øvelser og større hendelser er informasjonspågangen stor, noe også denne øvelsen illustrerte. Det er utfordrende til enhver tid å ha et oppdatert situasjonsbilde over hva som er status, hvilke tiltak som gjelder etc. Ved neste øvelse/hendelse er det viktig å være oppmerksom i forhold til dette, samt tenke ut hvordan vi på en bedre måte kan ha oversikt over hva som er det gjeldende situasjonsbildet.

- **Tekniske løsninger**

Flere øvelser og hendelser inkluderer i stor grad bruk av tekniske hjelpemidler, slik som konferanseutstyr etc. Ved en stor og akutt hendelse som krever samordning med flere andre samvirkeaktører foregår mye av kommunikasjonen mellom aktørene over konferanseutstyr. Det er utfordrende når de ulike aktørene benytter ulike tekniske løsninger. I tillegg er det utfordrende når Fylkesmannen får nye løsninger, eksempelvis overgangen fra Lync til Skype Business. Det er viktig at det utarbeides bruksanvisninger e.l. som er tilgjengelig på hvert møterom slik at man lettere kan ta i bruk de nye systemene.

Ansvarlig for oppfølging: Karsten Steinvik